

Enflasyon Muhasebesi Uygulamasının İşletmelerin Finansal Yapıları Üzerine Etkileri: Oran Analizi İle İnceleme

Effects of Inflation Accounting Application on Financial Structures of Businesses: Examination with Ratio Analysis

Yusuf AKPINAR¹, Ayşegül CİĞER², Nazan Güngör KARYAĞDI³, Ahmet KAYA⁴

Öz

Amaç: Bu araştırmanın amacı, enflasyon düzeltmesi yapılmış ve yapılmamış finansal tabloları oran analizi tekniği kullanarak karşılaştırmaktır.

Tasarım/Yöntem: Araştırmada enflasyon düzeltmesi yapılmamış finansal tablolardan elde edilen finansal rasyolarla, enflasyon düzeltmeleri yapılmış tablolardan elde edilen rasyolar karşılaştırılmalı olarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Analizler sonucunda; enflasyon düzeltmesi sonrasında işletmenin finansal tablolarının, finansal oranlar açısından yeterli olmamakla beraber önemli ölçüde düzeldiği görülmüştür. Parasal ve parasal olmayan kalemler ayrımından dolayı bazı oranlarda değişim olmaz iken çoğu finansal oranlarda belirgin farklılıklar ortaya çıkmıştır. İşletmenin finansal yapısı daha gerçeğe yakın bir yapıya kavuşmuştur.

Sınırlılıklar: İşletmenin finansal tablolarının enflasyon düzeltmesi açısından VUK'a göre yapılmış olmasıdır. Ayrıca finansal tablolar sadece oran analizi yöntemi ile karşılaştırılmalı olarak analiz edilmiştir.

Özgünlük/Değer: Enflasyon muhasebesinin yeniden uygulanmaya başlamasıyla işletmelerin finansal yapılarındaki değişimi araştırmacılar açısından merak konusudur. Özellikle VUK kapsamında yapılan düzenleme neticesinde işletmelerin finansal yapılarındaki değişimi finansal oranlar açısından göstermesiyle özgün değer oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Oran Analizi, Enflasyon Muhasebesi, Finansal Yapı

Abstract

Purpose: The purpose of this study is to compare inflation adjusted and unadjusted financial statements using ratio analysis technique.

Design/Methodology: In the research, financial ratios obtained from financial statements without inflation adjustments and ratios obtained from tables with inflation adjustments were analyzed comparatively.

Findings: As a result of the analysis; It was observed that after inflation adjustment, the financial statements of the company improved significantly, although not sufficiently in terms of financial ratios. While some ratios remained unchanged due to the distinction between monetary and non-monetary items, significant differences emerged in most financial ratios. The financial structure of the business has become more realistic.

Limitations: The financial statements of the business are prepared in accordance with VUK in terms of inflation adjustment. In addition, financial statements were analyzed comparatively only using the ratio analysis method.

Originality/Value: The change in the financial structures of businesses with the re-application of inflation accounting is a matter of curiosity for researchers. It creates unique value by showing the changes in the financial structures of businesses in terms of financial ratios, especially as a result of the regulation made within the scope of VUK.

Keywords: Ratio Analysis, Inflation Accounting, Financial Structure

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Adıyaman Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, akpinaryusuf@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-1613-265X

² Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Finans ve Bankacılık Bölümü, aysegulc@akdeniz.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9128-4974

³ Doç. Dr., Bitlis Eren Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü, ngkaryagdi@beu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3938-4147

⁴ Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Finans ve Bankacılık Bölümü, kayaahmet1987@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-0822-4549

1. GİRİŞ

Latince kökenli enflasyon kelimesi, şişkinlik ve piyasadaki para arzını şişirme anlamına gelmektedir.¹ Şişme, iktisadi anlamda sağlıklı bir büyüme değil suni ve sağlıklı bir gelişmedir. Bu nedenle enflasyon, çözümlenmesi gereken iktisadi bir hastalık olarak ifade edilebilir (Düğer, 1991:246). Ekonomik literatürde enflasyon, mal ve hizmet fiyatlarındaki genel seviyesinin sürekli yükselmesi karşılığında paranın satın alma gücünün kayba uğraması ve bunun da süreklilik kazanması olayıdır (Dinler, 2008:229).

Genel fiyat düzeyinin yükseldiği ekonomik ortamlarda işletmeler de bu yükselişlerden etkilenmektedir. Enflasyon işletme düzeyinde, aktif yapısının değişmesine, yüksek borçlanmaya, likidite sıkıntısı çekilmesine, ağır faiz yükü ve finansman yetersizliği nedeniyle üretimin azalmasına neden olmaktadır (Uman, 1979:14). Ayrıca enflasyonist bir ortamda, işletmenin elde ettiği kârlar da genellikle yüksek (fiktif kâr) ve yanıltıcı olmaktadır. Bu da işletmenin kâr dağıtım ve işletme politikaları ile ilgili yanlış kararlar almasına neden olmaktadır. Bu durum işletme kârlı olmasına rağmen gerçek durumda zararlı olabilir. Bu durumda işletmeler bu fiktif kârlar üzerinden “enflasyon vergisi” ödemektedirler. Bunlara ek olarak, hedef kullanıcılarına tam, tarafsız ve hatasız olarak gerçeğe uygun bilgi sunma amacı olan finansal tablolar da yüksek enflasyonun olduğu dönemlerde bu temel amacını gerçekleştirmekten uzak kalmaktadır. Fiyat istikrarının olduğu dönemlerde tarihi verilere göre hazırlanan finansal tablolar doğru bilgi sunma görevini yerine getirirken fiyatların yükseldiği dönemde paranın satın alma gücündeki değişimleri dikkate almadığından üretilen bilgiler anlamını kaybetmektedir. Bu nedenle enflasyonun finansal tablolar üzerindeki olumsuz etkisini ortadan kaldırmak ve fiyat değişimlerini yansıtmak için enflasyon muhasebesi uygulaması gerekli hale gelmiştir.

Türkiye’de enflasyon muhasebesi ile ilgili ilk çalışmalar 1950’li yıllarda başlamış ancak ülkenin içinde bulunduğu durum ve koşullar konunun fazla ilgi görmemesine neden olmuştur (Uman, 1979:117). 1950 yılının sonunda yaşanan yüksek enflasyonu takiben ilk resmi çalışmalar 1963 yılında yeniden değerlendirme ile başlamış ancak işlerliği 1983 yılında olmuştur. Yeniden değerlemenin enflasyon ortamında finansal tablolar üzerindeki olumsuz etkiyi azaltmada yetersiz kalmasından dolayı ek olarak, azalan bakiyeler yöntemine göre amortisman, duran varlık yenileme fonu, alacak ve borç senetleri reeskontu, stok değerlemede LİFO yöntemi gibi uygulamalarla enflasyonun etkisi azaltılmaya çalışılmıştır (Rüstemoğlu, 1997:37; Akdoğan, 2004:179). Ancak kısmi nitelikteki bu uygulamalar enflasyon oranı çok yüksek olan Türkiye’de yetersiz kalmıştır. Bu nedenle fiyat artışlarının işletmelerin finansal tablolarına yansıtılmasına imkân sağlayan muhasebe sistemine ihtiyaç duyulmuştur.

Bu amaçla Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB-International Accounting Standards Board) farklı dünya ülkelerinde de yaşanan yüksek enflasyon nedeniyle, yüksek enflasyonlu ekonomilerde finansal tabloların genel fiyat düzeyine göre nasıl düzenlenmesi gerektiği ile ilgili olarak 1989 yılı Temmuz ayında IAS 29 “Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama” standardını yayımlamış ve standart 01.01.1990’dan itibaren uygulanmak üzere yürürlüğe girmiştir.² Aynı standart, Türkiye’de TMS 29 “Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama” olarak 31.12.2005 tarih ve 26040 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır (Aktaş, 2015:2; Gökçen ve Öztürk, 2023:505). 1 Ocak 2018 tarihinde yürürlüğe giren “Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı”nda (BOBİ FRS) enflasyon düzeltmelerine ilişkin hükümlerin “Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama” başlıklı BÖLÜM 25’te TMS/TFRS ile uyumlu şekilde düzenlendiği görülmektedir (Yücel, 2022:114).

Enflasyon muhasebesi, Türkiye’de resmi olarak TMS 29 esas alınarak Vergi Usul Kanunu kapsamında yalnızca 2004 yılında parasal olmayan kalemlere uygulanmıştır. 2004 yılından sonra gerekli şartlar oluşmadığı için enflasyon muhasebesi uygulanmamıştır. Çünkü 213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasına göre, içinde bulunulan dönem dâhil son üç hesap döneminde fiyat endeksinin %100’den ve içinde bulunulan hesap döneminde %10’dan fazla olması

¹ www.etimolojiturkce.com Erişim tarihi: 05.06.2024

²https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias29 Erişim tarihi: 05.06.2024

halinde finansal tabloların enflasyon düzeltmesine tábı tutulması gerekiyordu. Aralık 2021’de bu şartlar gerçekleşmesine rağmen enflasyon muhasebesi uygulaması ertelenmiştir ve fonksiyonel para birimi Türk Lirası dışında olan şirketler için 31 Aralık 2023’ten itibaren enflasyon düzeltmesi resmi olarak uygulanmaya başlamıştır.

Enflasyon muhasebesinin 31 Aralık 2023 yılından itibaren uygulanmasının resmileşmesiyle birlikte akademik literatürde enflasyon muhasebesi, araştırmacılar için yeniden ilgi çekici bir konu haline gelmiştir. Bu çalışmanın amacı, enflasyonun finansal oranlar üzerindeki etkisini analiz etmek ve değerlendirmektir. Bu amaçla gıda sektöründe faaliyet gösteren bir işletmenin VUK ilkelerini esas alarak enflasyona göre düzeltilmiş ve düzeltilmemiş finansal tablolarını analiz etmiştir.

Çalışmanın, akademik literatüre ve uygulayıcılara katkı sağlaması beklenmektedir. Çalışma, bu konuda araştırma yapacaklar için karşılaştırma yapma imkânı sunarken, uygulayıcılar için finansal tabloları analiz ederken ve yorumlarken kullanacakları faydalı bir araç olacağı beklenmektedir.

Çalışmanın ikinci bölümünde enflasyon muhasebesi ve oran analizi ile ilgili teorik inceleme yer almaktadır. nc bölümünde literatür incelemesi, dördüncü blmde yöntem, beşinci blmde ise finansal tabloların analizinden elde edilen bulgular yer almaktadır. Çalışma sonuç bölümüyle tamamlanmıştır.

2. TEORİK ÇERÇEVE

Çalışmanın bu kısmında enflasyon muhasebesi ve oran analizi ile ilgili kavramsal bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Enflasyon Muhasebesi

Enflasyon muhasebesi, işletmelerin finansal tablolarında yapılan düzenlemeler olarak tanımlanabilir. Burada ne çıkan husus, muhasebe kayıtlarının değil finansal tabloların düzenlenmesidir. İlgili düzenleme yapılırken paranın dönem sonundaki satın alma gücü, diğer bir ifadeyle enflasyon oranı dikkate alınmaktadır (Akdoğan,1980: 29). Bu suretle, finansal verilerin işletmenin güncel durumunu doğru bir şekilde yansıtabilmesi için, finansal sonuçlar parasal cari değerlerle hesaplanarak ifade edilmektedir (ksz, 2003: 76).

Muhasebe bilgilerinin doğruluğu son derece önemlidir. Bu durum özellikle enflasyonist ortamlarda daha da önemli hale gelmektedir. Enflasyon bazı finansal verilerin gerçeği tam ve doğru olarak yansıtmamasına ve temel muhasebe ilkelerinden olan verilerin tutarlılıklarının sorgulanmasına sebep olabilmektedir. Enflasyon muhasebesi söz konusu tutarsızlıkların önüne geçmektedir. Geleneksel muhasebe anlayışı paranın satın alma gücündeki değişimleri dikkate almamaktadır. Bu durum hem finansal tabloları olumsuz etkilemekte hem de finansal tablolardan faydalanan karar alıcıların karar alma süreçlerini etkilemektedir. Bu sebeple, enflasyon muhasebesi, enflasyonist ortamlarda üretilen muhasebe verilerinin objektif olmasını sağlamak ve geleneksel muhasebenin böyle ortamlarda ortaya çıkan yetersizliklerini ortadan kaldırmak amacıyla, geleneksel muhasebe yöntemiyle hazırlanan finansal tabloların düzeltilmesi gerekliliğini ne sürmektedir (zulucan, 2002b: 129).

2.2. Enflasyonun Finansal Tablolara Etkisi

Finansal tablolar, bu tablolardan faydalanan taraflara işletmenin finansal yapısı hakkında doğru ve güvenilir bilgileri sunar. Yatırımcılar, kredi verenler, hissedarlar, devletler vb. taraflar işletmenin finansal tablolarında yer alan verilerden hareketle birtakım kararlar alırlar. Finansal tablolar işletmenin finansal durumunu göstermektedir. Bu açıdan bakıldığında, enflasyonist ortamlarda, diğer bir ifadeyle paranın değerinde değişimler meydana geldiğinde işletmelerin finansal tabloları bu durumdan etkilenmektedir.

Enflasyonun yüksek olduğu ortamlarda düzenlenen ve enflasyon etkisinin yansıtılmadığı bilançolar işletmelerin gerçek finansal durumunu göstermekten uzak olacaktır. Bu sebeple, bu tarz ekonomik koşullarda işletme bilançolarının fiyat hareketliliklerinin analiz edilerek ve bu kapsamda gerekli düzenlemeler yapılarak hazırlanması son derece önemlidir (Akdoğan ve Tenker, 1998: 3-4).

Bilançoda yer alan değerleri parasal ve parasal olmayan değerler olarak ikiye ayırabilmek mümkündür. Parasal değerler, kasa, banka, alacaklar vb. iken parasal olmayan değerler, binalar,

araçlar vb. olarak düşünülebilir. İşletme bilançolarında parasal değerler cari para birimi, parasal olmayan kıymetler ise maliyet bedelleriyle gösterilmektedir. Enflasyonist dönemlerde cari değer ve maliyet bedellerinin finansal tablolara yansıtılması işletme açısından parasal kazanç ve kayıpların ortaya çıkmasına sebep olabilecektir (Sevgener ve Hacırüstemoğlu, 1993: 453).

Enflasyonist ortamlarda parasal aktiflerde satın alma gücü anlamında kayıplar yaşanırken, parasal pasiflerde ise tam tersine satın alma gücü anlamında kazançlar ortaya çıkmaktadır. Bilançonun parasal olmayan değerleri açısından değerlendirildiğinde ise bu değerler kurumlara elde bulundurma anlamında kazanç sağlamaktadırlar. Enflasyonist dönemler işletmelerin gelir tabloları üzerinde de olumsuz yönde etki yapabilecektir. Gelir tablolarındaki işletme gelir ve gider kalemleri farklı zamanlardaki farklı satın alma gücü değerleriyle ifade edildiklerinden enflasyonist dönemlerde işletmenin gelir-gider anlamında sağlıklı bir fotoğrafını yansıtamayacaktır (Özulucan, 2002a: 27).

2.3. Oran Analizi

Finansal tabloların analiz edilmesinde en yaygın yöntemlerden birisi de oran analizidir. Bu analiz tekniğinde finansal tabloların kalemleri arasındaki anlamlı ilişkilerin birbirleri ile belirtilmesi, birbirleri üzerinden oranlanarak belirli yüzde veya katların hesaplanması suretiyle matematiksel bir ilişki kurulmaktadır. Bu oranlar ile işletmenin finansal yapısı hakkında bir kanaate/yargıya ulaşılmaktadır. Burada önemli olan herhangi bir oranı sadece hesaplamak değil aynı zamanda işletmenin amaçları doğrultusunda değerlendirip yorumlamaktır (Akdoğan ve Tenker, 1998:598). Oran kavramı literatürde rasyo olarak da kullanılmaktadır. Bu oranların kullanılması işletmenin faaliyetlerinin iyi yönde ya da kötü yönde ilerlediğinin belirlenmesinde veya endüstrideki diğer işletmeler ile yapılacak karşılaştırmalarda önemli fayda sağlamaktadır (Ittelson, 2017:193). İşletmede oran analizinde kullanılan oranlar; likidite oranları, finansal yapı oranları, faaliyet ile karlılık oranları olmak üzere başlıca dört başlık altında incelenmektedir (Akdoğan ve Tenker, 1998:603).

2.3.1. Likidite oranları

Likidite, bir varlığın paraya çevrilebilmesindeki çabukluk ve kolaylık olarak belirtilmektedir (Akdoğan ve Tenker, 1998:602). Likidite oranları işletmenin kısa vadeli borç ödeme gücünü tespit etmek, likidite riskini değerlendirmek, net işletme sermayesinin yeterli olup olmadığının belirlenmesi için kullanılır. Burada işletmenin yükümlülüklerini vadesinde yerine getirebilme kabiliyeti ölçülmektedir. Bu nedenle bu oran hem işletme yöneticileri hem de kredi veren kuruluşlar ile tedarikçiler açısından önem arz etmektedir (Akgüç, 2017:540). Likidite oranları kendi içinde, Cari oran, likidite (asit test) oranı ve nakit oran olmak üzere üçe ayrılır. Ayrıca, stok bağımlılık oranı gibi bu oranları destekleyici farklı oranlar da kullanılabilir (Akdoğan ve Tenker, 1998:603). Bu oranlar hesaplama yöntemleriyle birlikte Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Kullanılan Likidite Oranları ve Hesaplama Yöntemleri

Likidite Oranları	Hesaplama Yöntemi
Cari Oran	Dönen Varlıklar / K.V.Y.K*
Likidite Oran	(Dönen Varlıklar – Stoklar) / K.V.Y.K
Nakit Oran	(Hazır Değerler + Serbest Menkul Değerler) / K.V.Y.K
Stok Bağımlılık Oranı	Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar - (Hazır Değerler + Süratle Paraya Çevrilebilir Varlıklar)/Stoklar

*K.V.Y.K= Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

Cari oran, işletmelerin kısa vadeli borçlarını ödeyebilme gücünü ölçmek için kullanılan genel bir ölçü olmakla beraber oldukça fazla kullanılan bir orandır. Bu oranın 2 olması yeterli kabul edilirken gelişmekte olan ülkelerde likiditenin çok yüksek olmamasından dolayı bu oranın işletmelerde 1,5 olması da yeterli olarak değerlendirilmektedir. Likidite oranı ise cari oranı tamamlayan nitelikte ve yükümlülükleri yerine getirilme kabiliyetini göstermesi açısından daha duyarlı bir orandır. Bu oranın 1 olması beklenmektedir. Bu oran işletmenin kısa vadeli borçlarını hızlıca paraya çevrilen değerlerle ödeyebileceğini göstermektedir. Nakit oran ise kısa vadeli borçlarının tamamını nakit ve nakit benzeri varlıklarla ödeme gücünü ifade etmektedir. Bu oran gelişmiş ülkelerde 0,2 olarak kabul görürken Türkiye’de özellikle snai işletmelerinde bu oranın altına düşebildiği bilinmektedir (Akgüç, 2017:540-549). Stok bağımlılık oranı ise kısa vadeli borçların

ödenmesinde nakit ve nakit benzeri varlıklar haricinde stokların yüzde kaçının satılması gerektiği göstermektedir. İşletme kısa vadeli borçlarını ödemek istediğinde stok satışına ne kadar bağımlı olduğunu gösterir (Akdoğan ve Tenker, 1998:603).

2.3.2. Finansal Yapı Oranları

İşletmenin varlıklarının ne kadarının öz kaynaklarla ne kadarının borçlarla finanse edildiğini gösteren oranlardır. İşletme yöneticileri faaliyetlerini borçlanarak yürütmeyi tercih etmektedirler. Diğer taraftan kredi sağlayıcılar ise işletmelerin öz sermayelerinin güçlü olmasına önem verilmektedirler. İşletmenin öz kaynakları ne kadar güçlü ise kredi sağlayıcılar tarafından işletmeye, borçlarını ödeyebilme beklentisinin artmasından dolayı o kadar güven duyulur. Ayrıca işletmeler kredi kullanımları karşılığında faiz ödemesi yaparlar ve bu ödemeler vergi matrahından düşüldür. Böylece firmanın öz sermaye getiri oranı yükselmiş olur (Okka, 2010:117). Kullanılan finansal yapı oranları hesaplama yöntemleriyle birlikte Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Kullanılan Finansal Yapı Oranları ve Hesaplama Yöntemleri

Finansal Yapı Oranları	Hesaplama Yöntemi
Borçlanma (Kaldıraç) Oranı	$(K.V.Y.K + U.V.Y.K^{**}) / \text{Toplam Aktif}$
Öz sağamlık Oranı	Öz Kaynaklar / Toplam Aktif
İmmobilizasyon Oranı	Duran Varlıklar / Öz Kaynaklar
Duran Varlıkların Devamlı Sermayeye Oranı	Duran Varlıklar / $(U.V.Y.K. + \text{Öz Kaynaklar})$
Borçlanma Katsayısı Oranı	$(K.V.Y.K + U.V.Y.K) / \text{Öz Kaynaklar}$

*K.V.Y.K= Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar, **U.V.Y.K= Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar

Finansal yapı oranlarından borçlanma oranı, diğer bir ifadeyle kaldıraç oranı, işletmenin varlıklarının ne kadarını yabancı kaynaklarla finanse ettiğini gösteren orandır. Bu oranın yüksek olması işletmenin riskli bir finansal yapıda olduğunu, faiz ve borçlarını ödeyememe durumuyla karşılaşmasının yüksek olduğunu belirtir. Bu oranın 0,50 nin üzerine çıkması riskli kabul edilmekle birlikte Türkiye’de 0,60’ın üzerindedir. Özellikle enflasyon dönemlerinde firmaların borçlanma isteklerinden dolayı bu oranların daha fazla artması beklenir. Öz bağımlılık oranı ise işletmenin uzun dönemli borçlarını ödeyebilme gücünü göstermektedir. Bu oranın 0,40’ın altında kalması Türkiye’de normal karşılanmaktadır. Fakat öz kaynaklar büyük oranda enflasyon düzeltmelerinden ve yeniden değerlemeden oluşuyorsa 0,50 oranının üstünde bir oran aranmalıdır (Akgüç, 2017:540). İmmobilizasyon, duran varlıkların ne ölçüde öz kaynaklara bağlı olduğunu gösterir bu oranın 1’in üzerinde olması beklenir. Duran varlıkların devamlı sermayeye oranı ise mutlaka 1’in altında olmalıdır. Aksi durumda duran varlıkların kısa vadeli borçlarla finanse edildiği anlaşılır ve bu durum işletmeyi üçüncü taraflarca baskılayabilir (Akdoğan ve Tenker, 1998:614). Borçlanma katsayısı oranında, işletmeden alacaklı olanlar, alacaklarının bir teminatı olarak öz kaynakları gördükleri için bu oranın yüksek olmasını istemektedirler. Bu oranın 1 olması kabul görmektedir. Ancak yüksek enflasyonlu ekonomilerde 1’den büyük olması normal karşılanmaktadır (Ceylan ve Korkmaz, 2009:53).

2.3.3. Faaliyet Oranları

Faaliyet ve verimlilik oranları olarak da anılan bu oranlar satışlar ile çeşitli aktif kalemler arasındaki ilişkiyi incelemektedir. İşletmenin varlıklarını verimli kullanıp kullanmadığını tespit etmek için kullanılır (Lazol, 2004:73). Kullanılan faaliyet oranları hesaplama yöntemleriyle birlikte Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3: Kullanılan Faaliyet Oranları ve Hesaplama Yöntemleri

Faaliyet Oranları	Hesaplama Yöntemi
Stok Devir Hızı	Satılan Ticari Mallar Maliyeti / Ortalama Ticari Mallar
Alacak Devir Hızı	Net Satışlar / Ortalama Ticari Alacaklar
Dönen Varlıklar Devir Hızı	Net Satışlar / Dönen Varlıklar
Net alışma Sermayesi Devir Hızı	Net Satışlar / $(\text{Dönen Varlıklar} - K.V.Y.K^{*})$
Aktif Devir Hızı	Net Satışlar / Toplam Aktif
Nakit Devir Hızı	Net Satışlar / Nakit ve Nakit Benzerleri

Duran Varlık Devir Hızı	Net Satışlar / Duran Varlıklar
Maddi Duran Varlık Devir Hızı	Net Satışlar / Maddi Duran Varlıklar
Öz Kaynak Devir Hızı	Net Satışlar / Öz Kaynaklar
*K.V.Y.K= Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	

Faaliyet oranlarından stok devir hızı, işletmenin stoklarının yılda ne kadar döndüğünü, yenilendiğini göstermektedir. Kar oranının sabit kalması durumunda stokların hızlı dönmesi karlılığı da artıracaktır. Alacak devir hızı ise alacakların yılda kaç defa tahsil edilebildiğini gösterir (Lazol, 2004:73).

Dönen varlıklar devir hızı işletmenin varlıklarını verimli kullanıp kullanmadığını gösterir. Bu oranın yüksek olması verimli kullanıldığına işaret ederken aşırı yüksek olması ise varlıklar içerisinde duran varlıkların payının yüksek olduğunu hatırlatır. Bu oranın çok düşük çıkması ise dönen varlıklarda fazlalık olduğunu veya alacak ve stok devir hızlarının düşük olduğunu gösterir. Duran varlık devir hızı işletmeye aşırı yatırım yapılıp yapılmadığını gösteren orandır. Oranın düşük olması işletmenin kapasitesini tam olarak kullanmadığını veya yeteri miktarda gelir sağlayamadığını gösterir. Oranın çok yüksek olması ise duran varlıkların kapasitelerinin üzerinde kullanıldığına işaret etmektedir. Bu oranın sanayi işletmelerinde 2 olması normal kabul edilmektedir. Maddi duran varlık devir hızı maddi duran varlıkların verimliliğini ölçmektedir. Bu oranın büyük sanayi kuruluşlarında 5 olması normal kabul edilmektedir. Aktif devir hızı tüm varlıkların verimliliğinin ölçülmesinde kullanılan bir orandır. Öz kaynaklar devir hızı oranının yüksek olması ise işletmenin öz kaynaklarını verimli ve ekonomik bir şekilde kullandığının göstergesidir. Nakit devir hızı, işletmede bir dönemde satış hasılatı ile kaç ayda nakit varlıklarının karşılandığını gösterir ve işletmede tutulacak nakdin belirlenmesinde kullanılmaktadır. Net çalışma sermayesi devir hızının yüksek olması aşırı kısa vadeli borçlanıldığını ve cari oranın düşük olduğunu gösterir. Oranın düşük olması ise işletmede gereğinden fazla nakit ve nakit benzeri değerler bulunduğunu gösterir (Akdoğan ve Tenker, 1998:623).

2.3.4. Kârlılık Oranları

İşletmeler uzun vadede ayakta kalabilmek için yapmış oldukları yatırımlardan tatmin edecek düzeyde istikrarlı bir şekilde kar elde etmelidirler. İşletmelerde kısa vadede likidite oranları önemli iken uzun vadede kârlılık oranları önemli göstergelerdir. Bu oranlar işletme yönetiminin varlıkları kara dönüştürme etkinliğini göstermektedir (Ittelson, 2017:193). Kullanılan kârlılık oranları hesaplama yöntemleriyle birlikte Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4: Kullanılan Kârlılık Oranları ve Hesaplama Yöntemleri

Kârlılık Oranları	Hesaplama Yöntemi
Brüt Kar Oranı	Brüt Satış Karı / Net satışlar
Satış Karlılığı Oranı	Dönem Net Karı / Net Satışlar
Aktif Karlılık Oranı	Dönem Net Karı/ Toplam Aktif
Öz Sermaye Karlılık Oranı	Dönem Net Karı / Öz Kaynaklar
Faaliyet Karı Oranı	Faaliyet Karı / Net satışlar
Ödenmiş Sermayenin Karlılığı Oranı	Dönem Net Karı / Ödenmiş sermaye

Brüt kar oranı, işletmedeki bütün giderleri karşılayacak ve sonrasında kar elde edilmesini sağlayacak olan orandır. Oranın yüksek olması arzu edilen bir durumdur. Satış karlılığı oranı ise her liralık hasılatın yüzde kaçının kar olduğunu ifade eder. Aktif karlılığı oranı, aktife yapılan yatırımların ne kadar kar sağladığını gösteren orandır. Öz sermaye karlılığı, yapılan yatırımların etkin kullanılıp kullanılmadığını gösteren orandır. Bu oran yatırımcıların önem ağırlık verdiği oranlardan olmakla birlikte finansal kaldıraç iyi kullanılmış ise yüksek çıkmaktadır (Okka, 2010:121). Faaliyet karı oranı ise işletmenin ana faaliyetlerinin ne ölçüde karlı olduğunu belirlemek için kullanılan bir orandır (Lazol, 2004:78). Ödenmiş sermayenin kârlılığı oranı, işletmenin ödenmiş sermayesinin etkinliğinin ölçülmesi ve enflasyon düzeltilmesi sonrası oluşan farkların daha iyi gösterilmesi için kullanılmıştır.

2.4. Enflasyon Muhasebesi Uygulamalarının Firmaların Finansal Yapılarına Olan Etkilerinin Değerlendirilmesi

Yüksek enflasyonun yaşandığı ölkelerde üretim ya da ticaret yapan girişimciler hatta tüketiciler ortaya çıkan belirsizliklerden önemli ölçüde etkilenmektedir. Ekonomiye ya da paranın satın alma gücüne ilişkin bu belirsizlikler tüm tarafların kararlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu sebeple gündemde önemli bir yer edinen bu belirsizlik ortamını mümkün olduğu kadar öngörülebilir hale getirmek ekonomi yöneticilerinin öncelikli görevlerindedir. Ekonomideki belirsizlik ortamını azaltan bir işleve sahip olan enflasyon muhasebesi ve uygulamalarının işletmelerin finansal durumlarını çeşitli açılardan etkisi altına aldığı görölmektedir. En önemli etkilerinden biri finansal tablo kalemlerinde ortaya çıkabilecek muhtemel etkilerdir. Finansal tablo kalemlerinde meydana gelecek her türlü değişim, işletmelerin finansal yapısını etkilemektedir.

Parasal varlıklar, üzerinde herhangi bir düzeltmeye imkan tanımayan enflasyon muhasebesi uygulamaları, işletmelerin kısa vadeli borçlarını ödeme yeterliliğini ve ne ölçüde likit olduğunu ortaya koyan likidite oranlarında enflasyon düzeltmesinin önemli düzeyde bir etkisinin olmayacağı durumu söz konusu olabilmektedir. Fakat enflasyon dönemlerinde ortaya çıkan dalgalanmalar işletmelerin finansal yapılarını etkileyebilmektedir. Türkiye gibi gelişmekte olan ölkeler ile zayıf bir ekonomik yapıya sahip olan ölkelerde enflasyon dönemlerinde likidite oranlarında artış yaşanabilmektedir. Bu ölkelerde artış gösteren faiz oranları ve finansal bozulma ile kısa vadeli borçlarda yaşanan azalma ve stok kalemlerinde meydana gelen enflasyonist etki ile dönen varlıklarda oluşabilecek artış, enflasyon düzeltmesi sonrası işletmelerin likidite oranlarının da artmasına sebep olabilmektedir (Özkan, 2005: 50). İşletmelerin varlıklarını nasıl finanse ettiğini ve borç yapısını gösteren oranları içeren finansal yapı oranlarından en çok tercih edileni kaldıraç oranlarıdır. İşletmelerin varlıklarının ne kadarının borç ile finanse edildiğini ortaya koyan finansal kaldıraç oranı, toplam borçların aktiflere bölünmesi ile tespit edilir. Bu oranın enflasyon düzeltmesi sonrasında azalabilme ihtimali vardır. Bunun sebebi ise tarihi maliyetlerinden cari değerlerine düzeltilen varlıklar sayesinde paydada yer alan aktif değerinin azalmasıdır. Enflasyon muhasebesi sadece finansal kaldıraç oranında değil işletmelerin diğer finansal yapı oranlarını etkileyen pasifteki kalemler üzerinde de anlamlı değişimlere neden olabilmektedir. Parasal olmayan bir kalem olan öz kaynaklar enflasyon düzeltmesinin ardından pasifte daha yüksek bir orana sahip olabilir (Arzova ve Şahin, 2022: 27).

Enflasyonist dönemin ortaya çıkardığı olumsuzluklardan biri olan ekonomik bozulmalar işletmelerin kısa vadeli borçlarında artışa sebep olabilmektedir. Bu durum enflasyon düzeltmesi sonucunda değeri yükselen ve parasal olmayan kalemlerin finansmanında kullanılan uzun vadeli borçlarda artışa zemin hazırlamaktadır. Bu değişimler sonucunda enflasyon düzeltmesi sonrasında finansal kaldıraç oranı, borç öz kaynak oranı ve kısa vadeli borçların toplam borçlar içindeki oranı gibi önemli oranlarda azalmalar oluşabilmektedir (Kantar, Abar ve Öndeş, 2021:16).

Karlılık oranları, işletmelerin verimliliğinde ve performansında önemli etkiye sahip oranlardandır. Enflasyon düzeltmesi sonucunda işletmenin performans sonuçlarını belirten karlılık oranlarında da değişimler olabilmektedir. Üretiminin önemli bir kısmını ara mal ithalatına bağlı olarak gerçekleştiren Türkiye gibi ölkelerde faaliyet gösteren işletmelerin net satışları tarihi maliyetlere göre hesaplandığında olduğundan yüksek olabilir. Enflasyon muhasebesi uygulamaları sonucunda işletmenin net satışları ve dönem net karı, stok ve satış maliyetlerinin yükselmesi neticesinde düzeltme öncesine göre daha düşük oranda çıkabilir. Oluşan bu durum enflasyonun yaşandığı dönemlerde ortaya çıkan fiktif karın düzeltilmesine katkı sağlayarak finansal tabloların gerçeğe uygun bir şekilde bilgiyi sunmasına destek olabilmektedir. Ayrıca işletmelerin dönem net karı ve net satışlarında enflasyon düzeltmesiyle meydana gelebilecek azalma işletmelerin karlılık oranlarının da azalmasına sebep olabilir (Arzova ve Şahin, 2022: 28). Özetle enflasyon muhasebesi uygulamaları işletmelerin finansal durumlarını birçok açıdan etkilediği görölmektedir. Finansal tabloların tarafsız bir şekilde sunulması ve hatasız bir şekilde oluşturulması işletme yönetimi kadar işletmelerle ilgili diğer çıkar gruplarının da kararlarında oldukça önemlidir. Bu sebeple enflasyon muhasebesi uygulamalarının dikkatle incelenmesi ve muhasebeleştirme süreci açısından finansal sisteme bütünleştirilmesi tüm paydaşlar açısından faydalı olabilir.

3. LİTERATÜR TARAMASI

Enflasyon muhasebesi ve enflasyonun işletmelerin finansal tablolarına etkilerini araştıran akademik çalışmalara ilişkin bilgilere bu bölümde yer verilmiştir.

Lützel (1985), çalışmasında Federal Almanya Cumhuriyeti'nin 1980 yılına ait sektör bilançolarını incelemiştir. Lützel, çalışmasında enflasyon muhasebesi sonuçlarının kullanılan fiyat endekslerinin türüne bağlı olarak değişiklik gösterdiğini ve uygulanan enflasyon muhasebesinin geçerliliğinin seçilen fiyat endekslerine bağlı olduğunu savunmaktadır. Ulaşılan sonuçlar, enflasyon muhasebesi sonuçlarının ağırlıklı olarak maddi duran varlıklarının değer tahminlerinin dâhil edilip edilmemesine göre değişiklik gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Özulucan (2002a), enflasyonun muhasebe verileri üzerine olan etkilerini analiz etmiştir. Çalışmada Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri ve muhasebe standartları tarafından önerilen uygulamalara yer verilmiştir. Ayrıca, çalışmada belirtilen düzenlemeler karşılaştırılarak aralarındaki farklılık ve benzerlikler açıklanmış ve enflasyon muhasebesi uygulamalarına geçiş sürecinde alınabilecek aksiyonlara yönelik tavsiyelerde bulunulmuştur.

Erkuş (2005), amortisman uygulamalarını enflasyon muhasebesi öncesi ve sonrası dönemlerde analiz etmiştir. Çalışmada, konuyla ilgili yasal mevzuat hükümlerine ve karşılaştırmalara yer verilmiştir. Aynı zamanda örnek uygulamalarla amortisman hesaplamaları ve muhasebe kayıtları yapılmıştır.

Karapınar ve Ayanoglu (2005), Türkiye'de 2004 yılında uygulanmaya başlanan enflasyon düzeltmesinin Ankara'da faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarına etkisine yönelik bir araştırma yapmışlardır. 321 meslek mensubuna uygulanan anket çalışmasının sonuçları, konu ile ilgili yasal mevzuatın yeterli açıklıkta olmadığını ve bu sebeple uygulanması yönünde aksaklıkların yaşandığını ortaya koymaktadır.

Karasioğlu ve Erdemir (2005), Türkiye'deki enflasyon muhasebesi uygulamasını yasal mevzuat ve uluslararası muhasebe standartlarının ilgili hükümleri çerçevesinde bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışmada, enflasyon muhasebesi kavramı ile enflasyon muhasebesi modelleri açıklanmış ve uygulama örneklerinden hareketle bu kapsamda yapılması gereken düzeltmelere esas alınması gereken kriterlerden hareketle yer vermiştir.

Özkan (2005), enflasyon düzeltmesinin işletmelerin finansal yapılarına olan etkisini araştırmıştır. Çalışmada, örneklem olarak seçilen halka açık şirketlerin 2001-2002 yılları baz alınarak enflasyon muhasebesi öncesi ve sonrası finansal tabloları karşılaştırılmış ve finansal rasyolar kullanılarak aralarındaki farklılıklar analiz edilmiştir. Ulaşılan tespitlerin konuyla ilgili olarak gerçekleştirilen teorik çalışmalar ile benzerlik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Özdemir ve Arslan (2007), enflasyon muhasebesinde kullanılan yöntemlerden geleneksel muhasebe, cari fiyat düzeyi muhasebesi, genel fiyat düzeyi muhasebesi ve cari ve genel fiyat düzeyi muhasebelerinin birlikte kullanıldığı karma yöntemi analiz etmişlerdir. Çalışmada, yöntemlerin benzer ve farklı yönleri ortaya konulmuştur.

Akdoğan vd. (2009), Türkiye'deki enflasyon muhasebesi uygulamalarının etkisinin analiz edilmesine yönelik bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışmanın kapsamını borsaya kote olan ve finansal olmayan sektörlerde faaliyet gösteren işletmeler oluşturmaktadır. Bu işletmelerin enflasyona göre düzeltilmiş finansal tabloları ile önceki dönemlerdeki finansal tabloları karşılaştırılmıştır. Finansal rasyoların ortalamalarına yönelik yapılan istatistiksel analizlerde sadece varlık devir hızı rasyosu özelinde anlamlı bir farklılığın mevcut olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Poroy Arsoy ve Gücenme (2009), enflasyonun Türkiye'de faaliyet gösteren işletmelere olan etkilerini ve enflasyon muhasebesi düzenlemelerini incelemişlerdir. Çalışmada, konuyla ilgili teorik bilgiler açıklanmış, Türkiye'nin yüksek enflasyon geçmişinden bahsedilmiş ve Türkiye'ki enflasyon muhasebesi uygulamaları açıklanmıştır. Sonuç olarak, enflasyon düzeltmesinin yapılmasıyla işletmelerin finansal verilerinin daha gerçekçi olacağı ve finansal tabo kullanıcılarına daha doğru bilgi sunacağı görüşüne ulaşılmıştır.

Riordan ve Riordan (2009), işletmelerin finansal tablolarının analiz edilmesi aşamasında enflasyonun etkilerinin dikkate alınmasına yönelik eğitici bir uygulama çalışması gerçekleştirmişlerdir. Çalışmada küresel ölçekte değişen koşulların etkisiyle enflasyon muhasebesine olan ilginin artacağı vurgulanmış ve Uluslararası muhasebe standardı 29 çerçevesinde örnek uygulamaya yer verilmiştir.

Açık (2010), enflasyonist ortamlarda işletmelerin finansal tablolarını düzenlenmesinde klasik muhasebeden daha çok enflasyon muhasebesine göre düzeltilen finansal tabloların kullanılması gerekliliğine vurgu yapmıştır. Çalışmada, fiyat seviyelerindeki hareketliliğin işletmelerin finansal verilerine olumsuz etkilerini önlemeye yönelik uygulanabilecek enflasyon muhasebesi yöntemlerine ve konuyla ilgili Türkiye’deki yasal düzenlemelere yer verilmiştir.

ankaya ve Din (2010), Türkiye’de enflasyon muhasebesinin ilk yıl uygulaması ve bu durumun sebep olduğu sonuçlara yönelik bir çalışma yapmışlardır. Çalışmada, ortaya çıkacak sorunların temel olarak iki sebebe dayandığı vurgulanmaktadır. Bu sebepler, uygulamanın adaletsiz olması ve uygulamaya yönelik olarak yürürlükteki yasal mevzuatın gerekli açıklıkta olmaması olarak belirtilmiştir. Buna karşın, enflasyon muhasebesine yönelik olarak yapılan yasal düzenlemenin uygulamada mevcut olan önemli bir eksikliğin giderilmesi yönünde katkı sağlayacağı görüşüne ulaşılmıştır.

İlter (2012), enflasyonun işletmelerin finansal tabloları üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Çalışmada oluşturulan model vasıtasıyla yapılan analizlerde düşük oranlardaki enflasyonun bile finansal tabloları olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma, enflasyon düzeltmelerinin sürekli olarak ve uluslararası muhasebe standartlarında öngörülen oranlardan daha düşük enflasyon oranlarında da finansal tablolara uygulanmasını önermektedir.

İleri ve Altınışık (2014), Türkiye’de enflasyon muhasebesinin uygulanabilirliğine yönelik bir araştırma gerçekleştirmiştir. Çalışmada, Karaman’da faaliyet gösteren 20 meslek mensubuna konuyla ilgili olarak anket uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda, eksik verilere ve eski kayıtlara ulaşamama, bilgi eksikliği, kaynak sıkıntısı ve uygulamada kullanılacak program eksikliği vb. uygulamaya yönelik sorunlar ortaya çıkmıştır.

Aktaş (2015), enflasyon muhasebesi uygulamasının işletmelerin finansal tablolarına olan etkilerini analiz etmiştir. Çalışmanın kapsamına KOBİ statüsündeki işletmeler ve Sermaye Piyasası Kurulu mevzuatına tabi halka açık kurumlar dâhil edilmiştir. Söz konusu işletmelerin 2003-2004 dönemi finansal verileri analiz edilerek enflasyon muhasebesinin etkileri araştırılmıştır.

Keleş (2015), uygulamada kullanılan enflasyon muhasebesi yöntemlerinden ve ilgili muhasebe standartlarından hareketle örnek uygulamalar üzerinden işletmelerin 2013 dönembaşı ve dönemsonu finansal tablolarının düzeltilmesini ve düzeltme sonuçlarının analiz edilmesini içeren bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışmada, yapılan düzeltmeler sonucunda finansal tablolarda önemli değişiklerin meydana geldiği ortaya çıkmıştır.

Asuquo vd. (2017), enflasyon muhasebesinin işletmelerin gelirlerinin ölçümü üzerindeki etkilerini incelemiştir. Çalışmanın kapsamını Nijerya’da imalat sektöründe faaliyet gösteren ve borsaya kote olan işletmeler oluşurmaktadır. 6 işletmenin 2011-2015 dönemi verileri kullanılarak gerçekleştirilen analizlerde, uygulanan muhasebe yöntemlerinin gelir üzerinde önemli etkiye sahip olduğu tespit edilmiş olup; işletmelerin krlilik düzeyleri hesaplanırken enflasyon oranlarının dikkate alınması gerektiği önerisinde bulunulmuştur.

Demir (2018), enflasyon muhasebesinin uygulanmasında yaşanan sorunlara yönelik bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışmada, farklı yasal otoriteler tarafından yapılan düzenlemeler arasında farklılıklar bulunduğu, bu düzenlemelerin yeknesak hale getirilmesinin gerektiği, düzenlemeler yapılırken uluslararası muhasebe kurallarının dikkate alınması, uygulamada yaşanan adaletsizliklerin çözüme ulaştırılması ve işletme bilançolarının yanında gelir tablolarının da düzeltme kapsamına alınması önerilerinde bulunulmuştur.

Doğan ve Hilal (2018), muhasebe meslek mensuplarının 2018 yılının ikinci yarısında yüksek enflasyon oranları sebebiyle tekrar gündeme gelen enflasyon muhasebesi ile ilgili düşünce, tutum ve beklentilerini araştırmışlardır. Çalışmada, anket yöntemi uygulanmak suretiyle meslek mensuplarının

görüşleri analiz edilmiştir. Çalışmada elde edilen sonuçlar SPSS paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Elde edilen veriler, konunun meslek mensupları açısından ilgi çekmediğini göstermektedir.

Yıldız (2018), Türkiye’de enflasyon muhasebesi uygulamalarının hayata geçirilmesi gerekliliğini öneren bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışmada, enflasyonun kurumlara olan olumsuz etkileri bilanço ve gelir tablosu bazında açıklanmıştır. Enflasyon muhasebesi modellerinden bahsedilerek konuyla ilgili yasal düzenlemeler açıklanmıştır. Çalışma sonucunda, Türkiye’de enflasyon muhasebesinin uygulanması gerekliliğine yönelik gerekçeler ve öneriler vurgulanmıştır.

Tamimi ve Ildiko (2020), gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde yaşanan bir olgu olan hiperenflasyonun finansal sonuçlar üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Hiperenflasyondan etkilenen ekonomiler arasında şu anda birinci sırada yer alan Venezuela’da faaliyet gösteren çok uluslu şirketlerin (ÇUŞ) ikincil kaynaklara dayalı 2011-2019 yılları arasındaki finansal sonuçları ve finansal sonuçlar üzerindeki hiperenflasyonun etkileri incelenmiştir. Bu tür bir enflasyonun etkilenen şirketler üzerinde önemli bir etkisi gözlemlenmiştir. Bu çalışmanın en önemli sonucu, hiperenflasyonun finansal sonuçların yanıltıcı bir şekilde açıklanmasına yol açması ve dolayısıyla doğru kararların alınmasını zorlaştırmasıdır. Bu nedenle hiperenflasyondan etkilenen ekonomilerin, hiperenflasyonun nedenlerini nasıl yöneteceklerine odaklanarak bu sorunu çözmeye dikkat etmeleri gerekmektedir.

Mbambo vd. (2020), enflasyon muhasebesinin işletmelerin karar mekanizmalarına ve finansal performanslarına etkisini araştırdıkları çalışmada, Güney Afrika’da perakende sektöründe faaliyet gösteren 20 firmaya anket yöntemi uygulanmıştır. Elde edilen veriler, enflasyon muhasebesinin perakende sektöründe organizasyonel kararları ve finansal performansı etkilediğini ortaya koymaktadır.

Kantar vd. (2021) yapmış oldukları çalışmada yüksek enflasyonun işletmelerin finansal tabloları üzerindeki etkilerini analiz etmişlerdir. Bu amaçla, BİST endeksinde yer alan dokuma, giyim eşyası ve deri sektöründe faaliyet gösteren firmalar örneklem olarak seçilmiştir. Bu firmaların 2013-2018 dönemi finansal tabloları oran analizi tekniği ile analiz edilerek yüksek enflasyonun kârlılık, likidite ve özkaynak oranları üzerinde olumsuz etkisinin bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Varol (2022), Türkiye’de yürürlükte olan yasal mevzuat ve muhasebe standartlarının ilgili hükümleri çerçevesinde enflasyon muhasebesine yönelik bir literatür taraması çalışması gerçekleştirmiştir. Çalışmada, enflasyonun finansal tablolara olan etkileri ile yasal mevzuat ve muhasebe standartlarında konuyla ilgili yer alan hususlara yer verilmiştir. Ayrıca, vergi mevzuatı ve muhasebe standartlarının bu açıdan karşılaştırılması yapılmıştır. Sonuç olarak, Türkiye’de enflasyon muhasebesinin uygulanması amacıyla getirilmiş olan ön koşul oranının yüksek olduğu, konuyla ilgili olarak mevzuat açısından iyileştirme alanlarının bulunduğu ve ilgili muhasebe standartları ile yürürlükteki vergi mevzuatı hükümleri arasında birtakım farklılıkların mevcut olduğu tespitlerine ulaşılmıştır.

Matofali (2022) çalışmasında enflasyon muhasebesi açısından Afrika’da Ticaret Hukukunun Uyumlaştırılması Örgütü (OHADA) ile uluslararası muhasebe standartları arasında hem farklılaşan hem de yakınlaşan noktaları tespit etmeye çalışmıştır. Bu çerçevede şirketin varlıkları, finansal durumu ve sonuçlarına ilişkin doğru ve adil bir görünümü korumak için bu rakamların fiili ekonomik koşullara göre ayarlanması esasını savunmuştur. Çalışma sonucunda, yüksek enflasyon dönemlerinde para satın alma gücünü o kadar kaybeder ki, farklı zamanlarda, hatta aynı hesap döneminde gerçekleşen işlemler ve diğer olaylardan kaynaklanan tutarların karşılaştırılması yanıltıcı olabileceğini ortaya çıkarmıştır.

Selimefendigil (2023), enflasyon muhasebesi ve karara faydalılık konusunu ele aldığı çalışmada enflasyonun ülkeler için siyasi maliyet, şirketler ve paydaşlar için ise finansal maliyet olduğunu ifade etmektedir. Çalışmada 2000-2022 yılları arasında BİST’te işlem gören 388 finansal olmayan şirketten oluşan veriler kullanılmıştır. Çalışma sonucunda enflasyon düzeltmesi ile kazançlarda oynaklık olabileceği ve şirket piyasa değerinin açıklanamayacağı ortaya çıkmıştır. Ayrıca enflasyon muhasebesi uygulaması ile temsil teorisinin de gündeme geleceğini savunmuştur.

4. YÖNTEM

Bu çalışmada enflasyon muhasebesine göre dzeltiľmiř ve düzeltilmemiş finansal tabloların, oran analizine göre sonuçlarının karşılaştırılması amaçlanmıştır. Karşılaştırma neticesinde enflasyon düzeltmesi öncesi duruma göre, enflasyon düzeltmesi sonrasında firmanın finansal yapısının ne şekilde etkilendiği, etkilenme boyutu, hangi hesap kalemlerinde ve hangi rasyolarda önemli değişimlerin olduğu genel olarak finansal oranların nasıl etkilendiği belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışmada gıda sektöründe faaliyetlerine devam eden bir firmanın finansal tabloları analiz edilmiştir. Firmanın 2023 yılı enflasyon düzeltmesi yapılmış ve yapılmamış olmak üzere iki adet bilanço ve gelir tablosu üzerinden verileri düzenlenmiştir. Buna göre, Tablo 5'te oran analizinde kullanılacak olan hesap kalemleri enflasyon düzeltmesi yapılmış ve yapılmamış olarak sunulmuştur. Ancak çalışmanın konusunun oran analizi olması dolayısıyla vergi ve yasal yükümlülükler ile enflasyon muhasebesi uygulama detaylarına yer verilmemiştir.

Tablo 5: X İşletmesinin 31.12.2023 Tarihli Bilançolarından Bazı Kalemler

Hesaplar	Enflasyon Muhasebesi Uygulanmamış	Enflasyon Muhasebesi Uygulanmış
Toplam Varlıklar	1.486.752.717,44	2.116.546.936,75
Nakit ve Nakit Benzerleri	25.888.889,00	25.888.899,03
Ticari Alacaklar	721.541.713,00	721.647.419,21
Stoklar	415.758.991,00	426.318.100,78
Toplam Dönen Varlıklar	1.295.964.312,00	1.307.493.960,96
Maddi Duran Varlıklar	82.370.408,54	496.815.072,62
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	31.406.813,76	38.123.784,44
Toplam Duran Varlıklar	190.788.405,47	809.052.975,79
Toplam Kaynaklar	1.486.752.717,44	2.116.546.936,75
Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükleri	1.260.461.719,00	1.262.295.100,12
Toplam Uzun Vadeli Yükümlülükleri	66.622.446,50	66.622.446,50
Ödenmiş Sermaye	42.000.000,00	715.348.487,36
Dönem Net Karı/Zararı	23.185.297,68	20.398.467,40
Toplam z Kaynaklar	159.668.552,03	787.629.390,12

Firmanın 2023 yılı enflasyon düzeltmesi yapılmış ve yapılmamış gelir tablosuna ilişkin hesap kalemleri Tablo 6'de gösterilmiştir.

Tablo 6: X İşletmesinin 2023 yılı Gelir Tablolarından Bazı Kalemler

	Enflasyon Muhasebesi Uygulanmamış	Enflasyon Muhasebesi Uygulanmış
Satış Hasılatı	2.869.794.912,16	2.869.794.912,16
Satışların Maliyeti (-)	2.415.057.297,86	2.415.057.297,86
Brüt Kar / Zarar	454.737.614,30	454.737.614,30
Esas Faaliyet Karı / Zararı	251.049.823,58	251.049.823,58
Dönem Karı veya Zararı	34.393.793,49	34.393.793,49
Dönem Net Karı veya Zararı	23.185.297,68	20.398.467,40

Çalışmada kullanılan oranlara ilişkin formüller enflasyon düzeltmeleri yapılmış ve yapılmamış tablolara uygulanmış ve elde edilen sonuçlar bulgular bölümünde açıklanmıştır.

5. BULGULAR

Çalışmada, gıda sektöründe faaliyette bulunan firmanın 2023 yılı finansal tablolarından hareketle elde edilen finansal oranlar dört grupta (likidite oranları, finansal yapı oranları, faaliyet oranları ve karlılık oranları) analiz edilmiştir. Firmanın finansal tabloları finansal oranlar açısından karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

5.1. Likidite Oranları

Firmanın 2023 yılı enflasyon düzeltmesi uygulanmış ve uygulanmamış finansal tablolarından elde edilen likidite oranları Tablo 7’te verilmiştir.

Tablo 7: 2023 Yılı Likidite Oranları

Likidite Oranları	Enflasyon Muhasebesi Uygulanmamış	Enflasyon Muhasebesi Uygulanmış
Cari Oran	1,03	1,04
Likidite Oran	0,70	0,70
Nakit Oran	0,02	0,02
Stok Bağımlılık Oranı	2,97	2,90

Oranlar incelendiğinde önemli farklılıkların olmadığı görülmektedir. Cari oran 1,03’ten 1,04’e yükselmiştir. Likidite (asit test) oranı ve nakit oran değişmemiştir. Stok bağımlılık oranı ise 2,97’den 2,90’a düşmüştür. Enflasyon düzeltmesi uygulamasında parasal ve parasal olmayan kalem ayrımı göz önünde bulundurulduğunda likidite oranlarından, likit oran ve nakit oranda değişme olmaması beklenmektedir. Aynı zamanda işletmenin stoklarının durumuna göre cari oran ve stok bağımlılık oranlarının değişmesi öngörülmektedir. Fakat işletmenin stoklarının düzeltme sonrasında önemli farklılıklarının olmaması bu oranlarda da büyük farklılıklar oluşturmamıştır. Bu durum işletmenin sektöründe öncü bir gıda firması olması dolayısıyla stoklarının mali yıl içerisinde sürekli değişimini ve önemli ölçüde piyasa fiyatlarında olduğunu göstermektedir.

5.2. Finansal Yapı Oranları

Firmanın 2023 yılı enflasyon düzeltmesi uygulanmış ve uygulanmamış finansal tablolarından elde edilen finansal yapı oranları Tablo 8’te verilmiştir.

Tablo 8: 2023 Yılı Finansal Yapı Oranları

Finansal Yapı Oranları	Enflasyon Muhasebesi Uygulanmamış	Enflasyon Muhasebesi Uygulanmış
Borçlanma (Kaldıraç) Oranı	0,89	0,63
Öz sağlamlık Oranı	0,11	0,37
İmmobilizasyon Oranı	1,19	1,03
Duran Varlıkların Devamlı Sermayeye Oranı	0,84	0,95
Borçlanma Katsayısı Oranı	8,31	1,69

İşletmede finansal yapı oranlarından, borçlanma (finansal kaldıraç) oranı incelendiğinde bu oranın 0,89’dan 0,63’e düştüğü görülmektedir. Normal şartlarda bu oranın 0,50 seviyelerinde olması beklenirken Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde bu oranın 0,50 üzerine çıkması kabul edilebilir bir seviyedir. Kaldıraç oranı, yabancı kaynaklar toplamının aktif toplamına oranı olduğundan buradaki hesap kalemlerinden aktif kalemlerinin genelde enflasyon düzeltmesine tabi olduğu, yabancı kaynakların ise tabi olmadıkları göz önüne alındığında bu oranın azalması beklenmektedir. Enflasyon düzeltmesi öncesinde bu oran normalin çok üzerinde riskli bir yapı sergilerken düzeltme sonrasında kabul edilebilir bir seviyeye gelmiş olduğu görülmektedir. Bir anlamda enflasyon muhasebesinden beklenen de finansal tablolardaki bu bozulmaların normal seviyeye yaklaşmasını sağlamaktır.

Öz sağlamlık oranı enflasyon düzeltmesi öncesinde 0,11 iken enflasyon düzeltmesi sonrasında 0,37 olmuştur. Bu durum kaldıraç oranının düşmesiyle de doğrudan bağlantılıdır. Nitekim aktifte yapılan enflasyon düzeltmeleri, pasifte doğrudan özkaynaklar ile eşitlenmektedir. Bu oranın işletmelerde 0,50 seviyelerinde olması beklenmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde bu oranın altında da kalabilir. Bu oran işletmelerin öz kaynaklarıyla daha dirençli bir yapıda olup olmadığını göstermektedir. Finansal olarak daha rahat kredi bulabilmek için bu oranın yüksek çıkması istenebilir. Ancak enflasyon düzeltmesi öncesi oranlara bakıldığında bu oranın çok düşük olduğu görülürken enflasyon düzeltmesi sonrasında yükselerek biraz daha az riskli hale geldiği söylenebilir.

İmmobilizasyon oranı enflasyon düzeltmesi öncesinde 1,19 iken enflasyon düzeltmesi sonrasında 1,03 olmuştur. Bu oranda kullanılan hesaplardan duran varlıklar ile öz kaynakların her ikisinin de enflasyon düzeltmesine tabi olan hesaplar içermesinden dolayı bu oran birbirine yakın olmakla beraber azalma göstermiştir. Buna göre enflasyon düzeltmesi sonrasında öz kaynaklardaki düzeltme farkının duran varlıklardaki düzeltme farkından daha fazla olduğu görülmektedir. Bu durum pasif tarafında yükümlülüklerin değil özkaynakların düzeltilmesiyle ilişkilidir.

Duran varlıkların devamlı sermayeye oranı incelendiğinde ise immobilizasyon oranının aksine artış görülmektedir. Oran 0,84'den 0,95'e yükselmiştir. Burada devamlı sermaye hesaplanırken uzun vadeli yabancı kaynakların parasal kalemlerden olması dolayısıyla enflasyon düzeltmesine tabi olmaması bu oranın paydasında daha az bir artışa neden olmuş ve böylece oran daha yüksek çıkmıştır.

Borçlanma katsayısı oranı incelendiğinde yabancı kaynaklardaki hesap kalemlerin çoğunluğu enflasyon düzeltmesine tabi değilken öz kaynaklar bölümünde enflasyona tabi olan kalemlerdeki artışların çok yüksek olması bu oranın azalmasını sağlamıştır. İşletmenin borçlanma katsayı oranı 8,31'den 1,69'a düşmüştür. Enflasyon döneminde, sermayenin değişmeden aynı kalması bunun yanında kullanılan yabancı kaynakların güncel olması bu borçlanma katsayı oranı hesaplamasını anlamsız kılmaktadır.

5.3. Faaliyet Oranları

Firmanın 2023 yılı enflasyon düzeltmesi uygulanmış ve uygulanmamış finansal tablolarından elde edilen faaliyet oranları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9: 2023 Yılı Faaliyet Oranları

Faaliyet Oranları	Enflasyon Muhasebesi Uygulanmamış	Enflasyon Muhasebesi Uygulanmış
Stok Devir Hızı	5,81	5,66
Alacak Devir Hızı	3,98	3,98
Dönen Varlıklar Devir Hızı	2,21	2,19
Net Çalışma Sermayesi Devir Hızı	80,83	63,49
Aktif Devir Hızı	1,93	1,36
Nakit Devir Hızı	110,85	110,85
Duran Varlık Devir Hızı	15,04	3,55
Maddi Duran Varlık Devir Hızı	34,84	5,78
Öz Kaynak Devir Hızı	17,97	3,64

Tablo 9'da yer alan faaliyet oranları incelendiğinde dönem başı ve dönem sonu hesap kalemlerinin belirlenebilmesi için 2022 yılı finansal tablo verilerinin de enflasyona göre düzeltilmesi gerekmektedir. Ancak firmadan elde edilen veriler kısıtlı nedeniyle dönem başı ve dönem sonu verilerinin ortalamaları yerine yalnızca dönem sonu verileri esas alınarak oranlar hesaplanmıştır. Buna göre stok devir hızının enflasyon düzeltmesi öncesinde 5,81 iken enflasyon düzeltmesi sonrasında 5,66 olduğu görülmektedir. Bu oranın birbirine yakın çıkmasında en önemli etken firmanın stoklarında enflasyon düzeltmesinin fazla çıkmamış olmasıdır. Bu durum gıda sektöründe faaliyet göstermesi nedeniyle sirkülsayonun fazla olmasıyla da açıklanabilir. Aynı zamanda gelir tablosu hesaplarında enflasyon düzeltmesi yapılmamış olması diğer bir unsur olarak görülmektedir.

Alacak devir hızında ise ticari alacakların parasal kalemlerden oluşması ve aynı zamanda gelir tablosundaki kalemlerine enflasyon düzeltmesi uygulanmaması nedeniyle fark oluşmamıştır. Verilen depozito ve teminatlardaki düzeltmelerde farklılıklar olmakla birlikte bu farklar oranın küsuratında bir değişme göstermemiştir.

Dönen varlıklar devir hızında ise oran 2,21'den 2,19'a düşmüştür. Buradaki fark dönen varlıklar grubundaki stoklarda oluşan enflasyon düzeltme farklarından kaynaklanmaktadır. Net çalışma sermayesi devir hızında ise oran 80,83'ten 63,49'a düşmüştür. Burada ise dönen varlıklar grubunda enflasyon düzeltmesi farklarının kısa vadeli yabancı kaynaklar düzeltme farklarından daha fazla olduğu görülmektedir.

Aktif devir hızı 1,93'ten 1,36'ya düşmüştür. Burada büyük çoğunluğu duran varlıklar kalemlerinde oluşan farklardan kaynaklı bir azalma olduğu söylenebilir. Nakit devir hızında ise nakit

ve nakit benzerleri hesaplarının parasal kalemler olması ve enflasyon düzeltmesi yapılmaması dolayısıyla oran 110,85 olarak sabit kalmıştır. Duran varlık devir hızı 15,04'ten 3,55'e düşerken; maddi duran varlık devir hızı ise 34,84'den 5,78'e düşmüştür. Burada duran varlık kalemlerinin önemli ölçüde enflasyon düzeltmesi farkları oluşturduğu görülmektedir. Bu şekilde elde edilen oranların gerçeğe daha yakın oranlar olduğu düşünülebilir.

Öz kaynak devir hızı incelendiğinde ise sermaye ve yasal yedekler hesap kalemlerinde oluşan enflasyon düzeltme olumlu farkları bu oranın 17,97'den 3,64'de düşmesine neden olmuştur. Bu şekilde işletmenin gerçeğe daha yakın bir öz kaynak yapısına ve devir hızına kavuştuğu söylenebilir.

5.4. Karlılık Oranları

Firmanın 2023 yılı enflasyon düzeltmesi uygulanmış ve uygulanmamış finansal tablolarından elde edilen karlılık oranları Tablo 10'de verilmiştir.

Tablo 10: 2023 Yılı Karlılık Oranları

Karlılık Oranları	Enflasyon Muhasebesi Uygulanmamış	Enflasyon Muhasebesi Uygulanmış
Öz Sermaye Karlılık Oranı	0,15	0,03
Brüt Kar Oranı	0,16	0,16
Faaliyet Karı Oranı	0,09	0,09
Satış Karlılığı Oranı	0,01	0,01
Aktif Karlılık Oranı	0,02	0,01
Ödenmiş Sermayenin Karlılığı Oranı	0,55	0,03

Tablo 10'da yer alan kârlılık oranları incelendiğinde, vergi sonrası karlılık oranı öz kaynaklardaki enflasyon düzeltmesi olumlu farklarından dolayı 0,15'ten 0,03'e düşmüştür. Brüt kar oranı gelir tablosu hesaplarının enflasyon düzeltmesi yapılmamasından dolayı 0,16'da sabit kalmıştır. Aynı şekilde faaliyet karının net satışlara oranı da değişmemiştir. Satış karlılığı oranında ise dönem net karında oluşan farklılık, oranın küsuratında bir değişme oluşturmamıştır. Aktif karlılık oranında ise oran 0,02'de 0,01'e düşmüştür. Burada toplam varlıklardaki düzeltme farklarının etkisi görülmektedir. Ödenmiş sermayenin karlılığında ise ödenmiş sermayede oluşan olumlu farklar neticesinde oran 0,55'den 0,03'e düşmüştür. Böylece işletmenin çok yüksek kârlar ediyormuş gibi görünmemesi ve daha gerçekçi oranlara sahip olmuş olduğu görülmektedir.

SONUÇ

Bu çalışmada Türkiye'de resmi olarak 2023 yılından itibaren uygulanması zorunlu olan enflasyon muhasebesinin şirket finansal oranları üzerindeki etkisi analiz edilmiştir. Analiz, enflasyon muhasebesine göre düzeltilmiş ve düzeltilmemiş finansal tabloların oran analizine göre karşılaştırılmasını kapsamaktadır. Analiz edilen işletmenin finansal tablolarının enflasyon düzeltmesi VUK'a göre yapılmıştır. VUK enflasyon düzeltmesinin sadece bilançonun parasal olmayan kalemlerine uygulanmasını zorunlu kılmıştır ve gelir tablosunu uygulama dışı bırakmıştır.

Örnek işletme analizi sonuçları incelendiğinde, likidite oranlarının aynı kaldığı görülmektedir. Bu durum likidite oranlarına esas olan bilanço kalemlerinin parasal kalem olmasından kaynaklanmaktadır. Likidite oranlarında sadece parasal olmayan kalemlerden stokların düzeltilmesi analiz sonuçlarında çok az bir farklılık oluşturmuştur. Buradan stokların güncel fiyatlarda olduğu anlaşılmaktadır.

Finansal yapı oranlarının sonuçları incelendiğinde; kaldıraç oranının enflasyona göre düzeltilmemiş orandan daha düşük olduğu görülmektedir. Enflasyon düzeltmesi yapılmadan önce çok riskli görünen borçlanma düzeyinin daha normal bir seviyeye yaklaştığı görülmektedir. Diğer taraftan özkaynak açısından öz sağlamlık oranına bakıldığında ise bu oranın işletmenin öz kaynaklarının daha sağlam bir yapıya kavuştuğunu göstermektedir. Borçlanma katsayısı oranının enflasyon döneminde hesaplanması bu işletme açısından çok anlamlı olmamaktadır. Enflasyon döneminde sermayenin değişmemesi diğer taraftan kullanılan yabancı kaynakların güncel olması dolayısıyla borçlanma katsayısı oranı anlamlılığını yitirmektedir. Fakat enflasyon düzeltmesi yapılmasıyla birlikte bu oranın gerçeğe daha yakın olduğu görülmektedir.

Faaliyet oranlarında ise, gelir tablosu kalemlerinin enflasyon düzeltmesine tabi olmaması dolayısıyla oranların yorumlanmasında ve işletmenin gerçek rasyolarının belirlenmesinde bir sınırlılık olarak durmaktadır. Bununla birlikte yapılan analizlerde belirgin olarak maddi duran varlık devir hızının enflasyon düzeltmesinden sonra düştüğü grlmektedir. Benzer durum öz kaynak karlılık oranı için de geçerlidir. Karlılık oranlarında ise zkaynaklar grubunda yapılan enflasyon düzeltmeleri sayesinde işletmenin sermayeye oranla aşırı karlı görünmesi yerine daha gerçeğe yakın oranlar elde edilmiştir.

Çalışmanın sonucunda, yüksek enflasyon dönemlerinde gerçekliği bozulan finansal tabloların VUK'a göre yapılan enflasyon düzeltmeleri sonucunda, yeterli olmamakla birlikte gerçek durumuna daha yakın oranlara ulaştığı söylenbilir. Çalışmanın nerisi, faydalı bilgi sağlayabilmesi için parasal kalemlerdeki satın alma gücünün ve gelir tablosunun da enflasyona göre düzeltmesidir. Ayrıca gelecek araştırma konusu olarak, farklı sektörlerde ve VUK, TMS 29 ve BOBİ FRS'ye göre enflasyon düzeltmesini içeren çalışmalar gerçeğe uygun oranlar elde edilmesi konusunda katkı sağlayabilecektir.

Etik Beyan: Bu alışmada "Etik Kurul" izini alınmasını gerektiren bir yöntem kullanılmamıştır.

Yazar Katkı Beyanı: 1. Yazarın katkı oranı %25, 2. Yazarın katkı oranı %25, 3. Yazarın katkı oranı %25, 4. Yazarın katkı oranı ise %25'dir.

ıkar Beyanı: Yazarlar arasında çıkar atışması yoktur.

Ethics Statement: : In this study, no method requiring the permission of the "Ethics Committee" was used.

Author Contributions Statement: 1st author's contribution rate is 25%, 2nd author's contribution rate is 25%. 3rd author's contribution rate is 25%. 4th author's contribution rate is 25%.

Conflict of Interest: There is no conflict of interest among the authors.

KAYNAKA

- Aık, S. (2010). Enflasyonun Finansal Tablolar zerindeki Etkilerini Giderici Bir Tedbir Olarak Enflasyon Muhasebesi ve Türkiye'deki Yasal Dzenlemeler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 345-360.
- Akdoğan, N. ve Tenker N. (1998). Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri. Gazi Kitabevi.
- Akdoğan, N. (2004). *Enflasyon Muhasebesi Kuramsal Yaklaşımlar ve Türkiye Uygulaması*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Akdoğan, N., Aktaş, R. ve nal, S. (2009). Effects of Inflation Accounting on Financial Ratios: An Empirical Analysis of Non-Financial Firms Listed on Istanbul Stock Exchange. *The IUP Journal of Accounting Research and Audit Practices, IUP Publications*, (2), 47-62.
- Aktaş, R. (2015). Enflasyon Muhasebesi Uygulamasının KOBİ'LER ile SPK'ya Tabi İşletmelerin Finansal Tabloları zerindeki Etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (23), 1-15.
- Akgüç, . (2017). Mali Tablolar Analizi. Arayış Basım Yayıncılık.
- Arzova, B. ve şahin, B.ř.(2022). Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Süreçleri Ve Enflasyon Muhasebesinin Finansal Tablolara Etkisi, *Mali zm Dergisi*, 32(170), 13-31.
- Asuquo, A. I., Adenike, F. A., Ogar, L. ve Ahonkhai, O. E. (2017). Effect of Inflation Accounting on Business Measurement of Quoted Manufacturing Companies in Nigeria. *Imperial Journal of Interdisciplinary Research (IJIR)* 3(1), 1886-1894.
- Ceylan, A. ve Korkmaz T. (2009). İşletmelerde Finansal Yönetim. Ekin yayınları.
- ankaya, F. ve Din, E. (2010). 5024 Sayılı Kanunla Getirilen Enflasyon Muhasebesi Uygulaması ve Doğurduğu Sorunlar. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 18(3-4), 369-384.
- Demir, . (2018). 5024 Sayılı Kanunun Uygulanmasında Enflasyon Endeksi ve Uygulama Sorunlarına Bakış. *Social Sciences*, 13(2), 42-53.

- Dinler, Z. (2008). *İktisat*. Ekin Kitabevi Yayınları.
- Doğan, B. ve Hilal, E. (2018). *Mali Müşavirlerin Enflasyon Muhasebesi ile İlgili Düşüncelerini Anlamaya Yönelik Durum Değerlendirmesi*. M. Talas ve K.H. Derin (Ed.), Yönetim, Çalışma Hayatı ve Sendikacılık Araştırmaları (192-216), Ankara: İksad.
- Düğer, İ.H.,(1991). Makro İktisat Teori ve Politika. Kütahya.
- Erkuş, H. (2005). Enflasyon Muhasebesi Düzenlemelerinden Sonra Tüm Yönleriyle Amortisman Uygulamaları. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (27), 188-202.
- Gökçen, G., & Öztürk, E. (2023). Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Kapsamında Özellik Arz Eden Konular. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(2), 504-515.
- Ittelson, T., R. (2017). *Financial Statements: A Step-by-Step Guide to Understanding and Creating Financial Reports*. Önce S., (Çev.) Finansal Tablolar, Finansal Raporları Anlama ve Hazırlama Kılavuzu. Nobel yayınları,
- İleri, H. ve Altınışık, İ. (2014). Enflasyon Düzeltmesinin Gerekliliği, Enflasyon Muhasebesinin Uygulanabilirliği ve Muhasebeciler Üzerinde Yapılan Bir Araştırma: Karaman Örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 7(1-2), 39-52.
- İlter, C. (2012). Exploring the Effects of Inflation on Financial Statements Through Ratio Analysis. *SSRN Electronic Journal*, 1-14. <https://ssrn.com/abstract=2186707> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2186707>.
- Kantar, M. A. , Abar, H. ve Öndeş, T. (2021). Enflasyonun İşletmelerin Finansal Oranlarına Etkisi: BIST İmalat Sektöründe Bir Uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (90), 1-18. DOI: 10.25095/mufad.856384.
- Karapınar, A. ve Ayanoğlu, Y. (2005). Enflasyon Düzeltmesi Uygulamasının Meslek Mensuplarına Etkisi Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, (16), 1-16.
- Karasioğlu, D. D. F. ve Erdemir, A. G. N. K. (2005). Enflasyon Muhasebesi Uygulamalarında Temel İşlemler Üzerine Bir Çalışma. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (2), 145-167.
- Keleş, D. (2015). TMS 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardı Çerçevesinde Finansal Tabloların Düzeltilmesi ve Finansal Analiz Sonuçları Üzerine Etkileri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(3), 31-52.
- Lazol, İ. (2004). Mali Analiz ve Enflasyon Muhasebesi Uygulamaları. Ekin Kitabevi.
- Lützel, H. (2005). Inflation Accounting for the Federal Republic of Germany Results Using Different Deflator Price Indices. *Review of Income and Wealth* 31(3), 207 – 221.
- Matofalı , V. (2022). Comparison of IAS/IFRS and OHADA standards in terms of taking inflation into account in financial accounting. *Revue Du contrôle, De La Comptabilité Et De l'audit* , 6(2). Retrieved from <https://revuecca.com/index.php/home/article/view/822>
- Mbambo, M., Ngiba, B. ve Olarewaju, O. M. (2020). Effects of Inflation Accounting on Organizational Decisions and Financial Performance in South African Retail Stores. *Problems and Perspectives in Management* 18(4), 85-95.
- Okka, O. (2010). Finansal Yönetim Teori ve Çözümlü Problemler. Nobel yayınları.
- Öksüz, F. (2003). Enflasyon Muhasebesi. *Mali Çözüm Dergisi*, 63, 144-154.
- Özdemir, F. S. ve Arslan, S. (2007). Enflasyon Muhasebesinde Kullanılan Yöntemlerin Karşılaştırılmalı Analizi. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 87-104.
- Özkan, T. (2005). Enflasyon Muhasebesi Uygulamasının Firmaların Finansal Yapıları Üzerine Etkileri. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, (15), 49-72.

- Özulucan, A. (2002a). Enflasyonun Muhasebe Verileri Üzerindeki Etkileri, Türkiye Muhasebe Standardı-2 ve Sermaye Piyasası Kurulu seri: XI-No:20 Çerçevesinde Önerilen Enflasyon Muhasebesi Yöntemi ve Enflasyon Muhasebesine Geçişte Alınabilecek Önlemler. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 9(1), 25-42.
- Özulucan, A. (2002b). Enflasyonun Muhasebe Verileri Üzerindeki Etkisinin Giderilmesinde Kullanılan Otofınansman Yöntemleri ve Enflasyon Muhasebesi Üzerine Bir Araştırma. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 57(4), 127-152.
- Poroy Arsoy, A. ve Gücenme, Ü. (2009). The Development of Inflation Accounting in Turkey. *Critical Perspectives on Accounting* 20(5), 568-590.
- Riordan, D. A. ve Riordan, M. P. (2009). Inflation and Financial Statement Analysis in the International Accounting Classroom. *Journal of Teaching in International Business*, 20(2):174-187.
- Selimefendigil, S. (2023). Decision Usefulness and Inflation Accounting: The Case of Turkey. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 25(4), 465-497.
- Sevgener, A. S. ve Hacırüstemoğlu, R. (1993). Yönetim Muhasebesi, Marmara Üniversitesi Nihat Sayar Eğitim Vakfı Yayınları, 1993/458 - 691, İstanbul.
- Tamimi, O.& Ildiko, O.(2020). Hyperinflation and Its Impact on the Financial Results, Intellectual Economics, 14(2), 5-16.
- Uman, N.(1979). Enflasyon Muhasebesi. Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Varol, N. (2022). Inflation Accounting in Terms of Tax Legislation and Accounting Standards in Turkey. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (93), 19-30. DOI: 10.25095/mufad.979514.
- Yıldız, F. (2018). Türkiye'de Muhasebe Bilgi Sisteminde Sağlanan Bilginin Yeterliliği ve Enflasyon Muhasebesi Uygulanması Gereği. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (14), 202-217.
- Yücel, S. (2022) Geçmişten Günümüze Dünyada ve Türkiye'de Enflasyon Muhasebesi Uygulamaları, O. Seyitoğulları (Ed.), Teorikten Görgüle Muhasebe Araştırmaları içinde, Orion Akademi, Ankara, 95-128.
- TFRS Yorum 7 TMS 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardı Kapsamında Düzeltme Yaklaşımının Uygulanması, http://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/T%C3%BCrkiye%20Muhasebe%0Standartlar%C4%B1/TMSTFRS2018Seti/TFRS%20Yorum/TFRS_Yorum_7_2018.pdf, (Erişim Tarihi: 20.12.2020).
- TMS 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama, http://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/T%C3%BCrkiye%20Muhasebe%20Standartlar%C4%B1/TMSTFRS2018Seti/TMS/TMS_29_2018.pdf (Erişim Tarihi: 15.11.2020).
- <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias29> (Erişim tarihi: 05.06.2024)
- <https://www.etimolojiturkce.com/kelime/enflasyon> (Erişim tarihi: 05.06.2024)